

اگر میخواهید کردستان رو به آبادی برود

در این موقع هفته جناب آقای دکتر مرزبان فرماندار محترم کردستان به ستیج عویت نوده اند و از آنجاییکه ما به حسن نیت و علاقه مفرط ایشان با انجام خدمات مفید در حوزه مأموریت اطمینان داشته و از سابق خدمات دولتی ایشان تا حدی اطلاع کافی داریم ضمن اینکه لازم میدانیم قاطبه اهالی کردستان را به همکاری مستقیم با ایشان در راه اصلاحات کردستان دعوت کنیم به موضوع اساسی را که در آبادی کردستان فوق العاده مهم و موثر است بتوانیم اولین پیشنهاد برای جلب توجه و مطالعه ایشان مختصراً در این شماره یادآوری میشایم یکی از عواملی که باعث انحطاط و عقب ماندگی کردستان شده نبودن جاده مرتب و قابل استفاده است که در تمام فصول سال بتواند نواحی محظله حوزه کردستان را به ستیج وصل و ستیج را هم بنوع خود به سایر مراکز مهم ملکنتی متصل نماید

خرای جاده از دو نظر به اهمیت کردستان شریک است و در پیوندی اینک تجار را به فرا می برد و دیگر اینکه کردستان را بصورت بین بستی در می آورد که مانع تردد و آمدورفت مسافرین میگردد بنا بر این لطف زدن با امور تجاری و اقتصادی این ناحیه باعث بالا رفتن هزینه زندگی و گساده شدن بازار فروش کالاها و محصولات محلی گردیده و بدین ترتیب محصولات و فرآورده های محلی رو به افزایش میبرد و چون فرآورده مردم رو به زیاد ترند و اجناس وارداتی هم گرانتر شد ناچار وضع زندگی مردم مشکل تر و سخت تر میگردد و چون وضع زندگی سخت شد مردم باید نقطه دیگر تهیه وسایل زندگی و امرار معاش یابند و بیشتر متوجه اصلاحات اساسی و پیشرفت های فرهنگی و غیره که اساس ترقی اجتماع است خواهند بود

اگر چه امروز مسائل مختلف و متنوعی در راه ترقیات کردستان وجود دارد که ممکن است بقیه جزیی ما سخن ولی شاید بر انداختن آن مشکلات و مبارزه با آن عوامل ملاحظه آسان نباشد بنا بر این خوب است برای مدتی از بحث در باره آن خود داری نوده و فلا موضوع عالی بپردازیم که بصورت مردم در باره آن متفق الرای باشند هر چند وقت بیکار موضوع راه کردستان جلب توجه اولیای مرکزی

در زیر امون نطق پر زبندت تروم

امریکا در جهان جنبه پیشوائی دارد

مردم امریکا میتوانند تاریخ زندگی بشر را بر اساس تازه ای بگذارند پر زبندت تروم مردی شردوست و خفته صاحب آزادی است، مردی دانا که همه قیود دنیای کهن را هکست و بر همه انگیزه های زمان جنگ و داندیشی روزگار صلح چیره شده است، مردم آزاده امریکا او را بالاترین و برترین هنکار فرانکلن روزولت میدانند، پر زبندت تروم را یادگار یکی از بزرگ ترین مردان جهان میشناسند یادگار بقیه در صفحه ۸

بیانات آقای نخست وزیر به مناسبت شروع انتخابات هموطنان گرامی

امروز انتخابات دوره یازدهم تقنینیه مجلس شورای ملی شروع شد و در این موقع لازم میدانم بار دیگر با هموطنان گرامی نسبت باوضاع و احوال ملکنتی صحبت کرده و توجه ملت ایران را به مسائل سیاسی واجتماعی جلب کرده باشم.

خوشبختانه امروز ملت ایران در یک محیط آرام غیر قابل تصور اجتماعی و سیاسی که ایداً قابل مقایسه با سال گذشته و تشنجات عظیم آن نیست باجری بزرگترین وظیفه ملی خود که انتخابات نایندگان دوره یازدهم باشد شروع می نماید و تضاروت نهایی خود را برای اداره امور ملکنت در دو سال آتی که باید بریزی بنیان زندگانی اجتماعی جدید ملی در این مدت بشود اعلام میکند این اضاروت نهایی در سرلوفت و مقدرات آتی ملکنت حاضر حداکثر اهمیت است و برای آنکه ملت ایران بهتر بتواند اراده خود را اعلام نماید باید تمام شرایط لازم به دستیار ملت بر سه و راههای افغان جامعه مسدود گردد سال گذشته این موقع را بخاطر بیابورید هنوز افغان نظامی ایران خانه لیانته و از این جهت نگرانی کامل حکم فرما بود سیاست خارجی ما روشن نبود و بدینتی هدیدی وجود داشت اختلافات طبقاتی جدا کثرت شد خود رسیده بود و تقوای نامینیه و انتظاماتی ملکنت مورد بی احترامی قرار گرفته و خود گرفتار تشنج اختلافات هدیدی شده که حتی موجودیت آن بخطر افتاده نبود. تمام مسوجبات تفرقه و تشنجات نگرانی در این صوم طبقات و روشنفکران بنام منتهی فراهم بود و از وحدت و یگانگی آرمان ملی در حفظ مصالح عالی ملکنت کوچکترین اثری پیدا نبود.

وضع اقتصادی ملکنت به تبعیت از وضع اجتماعی و سیاسی آن در چهار هرج و مرج و آشفتگی بیشتری شده بود. سال بیاض سطح تولید رویتقنان میرفت و مخارج عمومی در تروس صمودی ضعیفی سیر کرده و میگردد و بالا ترین سطح معنوی زندگانی بک انبساط خیلی کوچیکه کار گری موجبات اختلاف دائم و اضطرار و فراقستی در شکی ممت هشت میلیون نوده های اجتماعی ایران را کاملاً فراهم ساخته اولین مربوط بعدی جهان اداره زندگانی اقتصادی ملکنت بلا ابریا مانده و در نتیجه ظاروت دولت در دتون اقتصادی ملکنت از بین رفته بود فقر و بیگاری رو نازده پاد بود و خطریم انقلاب اجتماعی حتی در دورترین نقاط ملکنت محسوس بود و وجود اهالی ملکنت در حال فرار بوده و تقاضای تدر کره خروج سیر مانده بدل میانه و هددهم هنوز در خارج بسر میبردند و حتی پای نعت نو در حال تهدید بسر میبرد و هر روز موجبات جدیدی پیدا میشه که بروحتک و بیم اجتماعی میافزود.

در چنین موقعی و با چنین اوضاعی باطامه امرای محضرت همایون هامنشاهام زمام امور ملکنت را بدست گرفتیم و بانوجبات مدهودمه شاهانه که موجب حلفنامهی و سیاستگذاری ملی است تدریجاً ولی باصرف مساعی بیشتر و رضاحت شپاه روزی بر اوضاع آشفته ملکنت تسلط حاصل شد.

امروز تقوای نامینیه و انتظاماتی در ستاراس ملکنت و مرزها استقرار یافته و حسن احترام جامعه نسبت تقوای نامینیه رو باز یاد گذاشته و کوچکترین اختلاف داخلی در آن وجود ندارد و برهه آشکار گردیده است که این نواجزه ملت است و برای مصالح عالی می بکار برده میشود.

سیاست خارجی ایران روی اصل احترام متقابل با تمام دول دوست و همجوار و بر روی اساس شامیت و استقلال ارضی و سیاسی و اقتصادی ملکنت قرار گرفته و نقطه ایهامی در این مورد باقی نمانده و خود تقوای اعلام نمایم که با اجراء اصل میس که در سیاست خارجی منتهی بر عدم مداخله در امور داخلی ایران پیش گرفته بودیم بهتر بخسن روابط را با دول بسزک دوست و همجوار خود امروز دارا هستیم و امیدواریم این حسن نظام موجود خصوصاً با دولت شاهیر شوروی و بریتانیای کبیر و دول متحده امریکا روز بسروز محکمتر و پایدارتر گردد.

از لحاظ سیاست اجتماعی نیز سعی نموده است ملت ایران بنام افکنکار و ملیوای طبقات مختلفه و مدعیان رهبری جامعه می برده و آنچه را که حقیقتاً می پسندد تشخیص دهم و روش اجتماعی پسنیده ملت ایران بتوقع اجرا و عمل گذاشته شود.

ملت ایران خواهان این بوده و هست که باید اصلاحات اجتماعی اساسی ولی میکنواخت برای تمام نوده های عظیم ملی صورت بگیرد و پایه این اصلاحات برووی یک خانواده اساسی که جنبه سهر تکاملی داشته باشد گذارده شود. (بقیه در صفحه ۹)

اسرار بارزان (۱۲)

جنگ نلهه (جبهه جنوب)

دشت نلهه دشتی است برآب و آبه ولی کم درخت نصف دعوات متعلق به عشیرت سورجی و دارا چند ده آسوری نشین میباشد طول این دشت در حدود ده هزار یارده است . کوه پیرس در شمال و کوه عفره در جنوب آن واقع گردیده عشیرت سورجی دوهرق و عشیرت های زیبار و دشتی در مغرب آن قرار گرفته اند .

سه راه از روی کوه عفره میگردد و به دشت نلهه میرود که در نزدیکی ده کریش یک راه میشود که از آنجا از روی کوه پیرس گذشته به زیبار می رود از میان این سه راه که ذکر شد راه رومی قابل عبور برای هر گونه تسلیحات و مهمات جنگی است دو جایگه دوراه دیگر فقط پیاده رومیباشند .

هـ ۸ سپتامبر زهم مصطفی بارزانی تفت جنگ نلهه را طرح نمود . در همان شب بیست نفر به فرماندهی محمد امین میرخان و عزیز آقا به دامنه کوه عفره حرکت کردند اینها بمبایست به دو دست ده نفری تقسیم شده ده نفر در طرف راست و ده نفر دیگر در طرف چپ دامنه کوه عفره رو به دشت نلهه در خط مستقیم و بفاصله از یکدیگر خود را پنهان دارند . این دودسته دستور داشتند تا از طرف زهم صدای تیر بلند نشود به تیراندازی بپردازند . زهم مصطفی بارزانی خود ۲۰ نفر مسلح برداشته در دامنه کوه پیرس رو به دشت نلهه به انتظار آمدن نوابی دولتی قرار گرفت .

صبح روز ۸ سپتامبر علی الطلوع هنگامی که بوسیله توپخانه و هواپیمایا جبهه زهم را بمباران نموده و متعاقب آن پیاده نظام دشت به حمله زد ولی در مقابل این تیراندازی های توپخانه و پیاده نظام از طرف نیروی ملی هیچ صدای تیری شنیده نشد . عشون دولتی با اطمینان یافتند که مانع دوسو و بیست به پیش روی خود ادامه داد .

پس از اینکه موخره عشون دولتی از جلو دست محمد امین میرخان گذشت زهم شروع به تیراندازی نمود عشون دولتی که تیراندازی را از جلو دور برای گرفتن موضع عقب برگشت همینکه باین سمت متوجه شد دست محمد امین میرخان پیش تیراندازی پرداخت عشون ناچار به سمت راست متوجه شد در این حال مواج بسیار تیراندازی دست عزیز آقا گردید . و چون از این راه هم روزنه امید دیده نشد ناچار بیست چپ روی آورد ولی در اینجا هم دست سید الولیک تیراندازی نمود . عشون از هر طرف مورد حمله قرار گرفت و بدون اینکه بتواند از این دام فرار کند تا غروب باران گلوله بر سرش می بارید . تنهایی که بدست نیروی ملی رسید عبارت بود از یک توپ کوهستانی و دو مسلسل سبک - ۲۸ تفنگ - ۱۶۸ گلوله توپ - صد صندوق فشنگ - چهار صد بار مهمات و آذوقه با قاطر تنگات و زخمی های عشون دولتی هم به قرار ذیل بود یک صد و پنجاه نفر و سه اسیر کشته و چهار صد نفر زخمی ولی از نیروی ملی هیچکس کشته و بازگشتی نشد .

عشون دولتی ۳ روز دیگر در آنجا در محاصره ماند . وضع عشون دولتی نون الماده خطر ناک شده بود و اعزام نوا برای خلاص نمودن آنها غیر از استفاده از نوابی هشامی میسر نبود ناچار بمبایست روسای هشامی کرد را که در آن حوالی بودند تحت تاثیر قرارداد از نوابی آنها برای شکست محاصره استاده نمود ولی این اسرار هم جز با دخالت دولت انگلیس امکان پذیر بود .

صندوق پس انداز ملی

لرزندگان علاقمند هستند دعوت می نماید که برای باز کردن حساب پس انداز صندوق پس انداز ملی با بانه های شهری در تهران و بشبه های نایبندگی های بانک ملی ایران دوشهرها و شهرستانها مراجعه نمایند . در سال جاری دو میلیون و بیست و چهاره بین حسابهای پس انداز بطور نرغ تقسیم خواهد شد .

جایزه اول آن ۱۵۰۰۰۰ ریال است

سازگارترین بزرگ آن قرارداد میبندد	جایزه	۲
۷۵۰۰۰ ریالی	۳	۳
۵۰۰۰۰	۶	۶
۲۵۰۰۰	۱۵	۱۵
۱۰۰۰۰	۳۰	۳۰
۵۰۰۰		

کسانی که تا پایان سال جاری حساب پس انداز داشته باشند مشمول نرغ کمی خواهند شد .

آگهی حصر وراثت

بتاریخ ۱۳۲۵/۱۰/۱۹ با بوملوك بر طمی داد خواست شماره ۸۱۱/۲۵ تقسیم و با استناد برك استلامیه و رونوشت شناسنامه خود و رونوشت خلاصه برك برك گورستان شهر فوت مرحوم کره لانی حاجی بره رادر ۱۳۲۵/۲/۲۰ در تهران جایگاه همیشگی اعلام و متقاضیه (با بوملوك بره) را دختر و بانو صفرائی بره را هیال و وراثت منصرف متوفی معمرنی و متقاضی گواهی نامه حصر وراثت نموده است دادگاه با شنیدن اظهارات شهر داننده اهراتب ۳ نوبت متوالی نامه یکبار در روزنامه رسمی کشور و در روزنامه کوهستان آگهی مینماید هر کسی اعتراض دارد ظرف مدت مذکور تقدیم دارد و همچنین اگر وصیت نامه از متوفی نزد کسی موجود است تاکنون ابراز نشده در همین مدت ابراز کند والا با گذشتن مدت اقدام مقتضی میشود و هیچ وصیت نامه جز رسمی و سری منصرف نخواهد بود .

رئیس هیات دادگاه بخش طهران - خلیل صبری آ-۶۰ ۳-۱

آگهی حصر وراثت

آقای ابرج پروین درخواستی به دادگاه بخش کردستان تقدیم کرده جلد پروین جلدی مذکور متوفی دائمی سنه فوت وارث او منصرف به پسر (علی - ابرج - کاشف) و سه دختر (فاطمه سلطان - حاجیه - پور) میباشد با استناد گواهی نامه و شناسنامه برای استفاده وراثت از کلیه ترکه متوفی صدور گواهی حصر وراثت خواستار لذا مراتب سه بار متوالی در روزنامه رسمی کشور و کوهستان درج مینماید اگر کسی وخواهی با وصیت نامه سری یا رسمی دارد از نشر اولین آگهی نامه ماه باین دادگاه مراجعه و الا گواهی صادر میشود .

رئیس دادگاه بخش کردستان - خیامی آ-۶۱ ۳-۱

قابل توجه هم ولایتیهای عزیز

در این موقع که حمدافه در ظل توجهات الهی و اقدامات مجدانه شاهنشاه عظیم الشان و تدابیر عالی جناب اشرف آقای نصرت وزیر و هیئت محترم دولت هم ولایتی عالی مزبور در کمال رفاه و آسایش و آزاده شروع بزرگدی نموده اند دفتر راهنمای تهران واقع در خیابان فردوسی مقابل وزارت کشاورزی تلفن ۴۱۱۴ بنوع خود حاضر است خدمتی را که میتواند بهم ولایتی ها یعنی ساکنین محترم نواحی کرد نشین بنماید این خدمت عبارت از این است که واردین محترم را در هر کوه امور تجارتی ملکی و غیره راهنمایی نموده و اطلاعاتی را که به علت عدم آشنائی با تهران مورد نیاز آنها باین محترم باشد انتشارا در دسترستان قرار دهد مدیر دفتر راهنمای تهران - عزتآه هرمزی

آگهی حصر وراثت

خدیدجه خانم تیزآبی درخواستی به دادگاه بخش کردستان تقدیم کرده علی خان تیزآبی متوفی دائمی سنه فوت نموده وارث او منصرف به پسر (بهافه مظفر - علی اشرف) و سه دختر (ترشنه - ماه منیر - مرصع) و یک (وجه خدیجه) میباشد با استناد گواهی نامه و شناسنامه برای استفاده وراثت از کلیه ترکه مورت صدور گواهی حصر وراثت خواستار لذا مراتب سه بار متوالی در روزنامه رسمی کشور و روزنامه کوهستان درج مینماید اگر کسی وخواهی با وصیتنامه سری یا رسمی دارد از تاریخ نشر اولین آگهی نامه باین دادگاه مراجعه و الا گواهی صادر میشود .

رئیس دادگاه بخش کردستان - خیامی آ-۶۲ ۳-۱

اگر میخواهید بر روزنامه کوهستان کمک کنید

- ۱ - وجه اشتراك خود را بفرستید
- ۲ - در معرفی مشترکین جدید و تقویق مردم با اشتراك جدید فرمایید
- ۳ - آگهی های خود را برای درج در کوهستان ارسال فرمایید .
- ۴ - ابراه عالی واکه راجع بینه رجات آن دارید برای ما بنویسید .

آگاداری

باوردی کراره گانی ایبه له عراق دانا کو ایستا پساری روزنامه بان یومان نه ناردوه بدل اشتراکی همدمی کیش له مشترکینی ایبه که بنشوه روزنامه وشتی ده توانی به انتشاری خوی اداسه یاد که باوردی بی هیوامان وایه که خوبنده وار هوهه وپسته کان باعنی تعطیلی روزنامه کوهستان بین و به زودی مطالبایا نیکبان که مه به یومان بنیرن

چاپخانه مظاهری

استان گردستان

حدود جغرافیائی اگر تحت اداره يك استان در آید دولت بهتر و بیشتر می تواند اصلاحات آن سامان را شروع کند

جماعات و ملل از کوچک و بزرگ در مرور گردش زندگی احتیاج بهم و اثر به حساسیت و استحکام خالوده هیت مرکزی و حقوق و نزوع تشکیلان اجتماعی خویش دارند قبل از اینستکه تشکیلان مملکتی رنگ و روغن هستی و جوهر و جلای خود نمائی به پیکر خود بر نه باید ابتدا با مند و روشن و پسندیده و محکمگی نرم بنده اسکلت وجود خود را بکنند و پس از تهیه زمینه مساعد و فراهم رفته و ترقی بنمایند گرداننده و حامل مورد لزوم و هدف و همتی جماعات منبذ و وسیع و پدید آورنده خاص نمودار هر اجتماعی وجود نیاید و دست و طوایف و مردمی هستند که با وجود قربت و بستگی ملی و نژادی با هم هر کدام عنصر جداگانه و مفصّسی برای استحکام پایه اجتماع خواهند بود چاربت ساده هر یک از دست های عضو تشکیلان اجتماعی در حدود قدرت و صلاحیت نژادی و روحی پس از رشد و ترقی در اثر انضام و بهم بستگی و الحاق در یک محیط ملّیت جامعه و تشکیل می دهند

سازمانها و تشکیلان اجتماع که هر از مروز و ایام بصورت جوامع مترقی امروزه درآمده است و روحی پایه قوام و استحکام خود را در مضمون زندگی تثبیت می کنند که هر کدام از افراد آن در زندگی و حدود حیات خویش دارای آزادی و برود میدان انعام افکار مقبول باشند ...

انکار مقبول پس از اصطکاک و آبیوش باهم افکار مردمی را بوجود می آورد و هابره نامحدود نتایج ملت و مردم را تشکیل می دهد ...

اگر اجالا نظری بر سر سازمان صالحه اروپائی و امریکائی بیندازیم و فرم تشکیلان سیاسی و اجتماعی آن نواحی را بدقت و ارسنی کنیم ملاحظه می شود که اقوام هم زبان و هم حدود و مردمی که عرف و عادات مشابه دارند در یک محیط (در تحت لوای اجتماع بزرگ) همکاری و مساعدت می کنند ...

در آلمان و فرانسه و ایتالیا و روسیه و ... ما هم با نواحی و استانها بر کارداری و وفاداری مذکور برای آنکه قربت اجتماعی را محفوظ و از آفت اضطلان در امان بدارند سعی می کنند که مردم هر ناحیه نامحدودی باهم مربوط و ناآله از راه تصور محیط هان میرهن باشد ...

این پیشروی در نوع این فکر ملاحظه برسد که با واسطه عامل جغرافیائی و وضع زندگی اجتماعی احتیاجی بدان نداریم اصل تقسیم امور اجتماعی در یک استان و عدم تحلیل و تجزیه یک ناحیه در ناحیه دیگر موجب بروز نفع شخصی و پارزی برای اجتماع خواهد شد که حرکت چرخ زندگی مادی و معنوی ملت را تسهیل می نماید ...

اگر از این مرور مقدمهائی مطلق

نظر به کشور خود بکنیم مشاهده می نمایم که مملکت ما که اصول زندگی اجتماعی بر روی مدار ابرایت استوار است از تشکیل قبایل و طوایفی بنام ترک ، کرد ، فارس و ... بوجود آمده است اینها هر کدام در یک ناحیه از ایران مستقر و متمرکز شده اند و هر کدام با یک سیستم مشابه زندگی شرفی خو گرفته و پرورش یافته اند ...

اگر درست توجه بکنیم مشاهده می نمایم که حدود جغرافیائی هر یک از این طوایف با طوایف ساکنین مختلفه آن موافق می باشد مثل زندگی مردم مغرب در حدود مغرب و شمال در حدود شمال و سایر جهات که ادامه عمل برای هر کدام در ناحیه دیگر گو گوی برای اهکال است اما آلتور که در مرز بین اصلی خود میسر است در اینجا نیست ...

ما اگر وضعیت اجتماعی مدرن و تازه خود را که پیشه با بلوک الطوایفی و خان خانی زده است بر پایه اصول مهمه جغرافیائی استوار کنیم نتیجه بهتری عایدمان نباشد ...

چرا ... مسلم است که نتیجه خوب بدست می آید زیرا با نظر دقیق بر کشور بطور بالا این منطبق صریح و محکم را خواهیم پذیرفت که پایه هر حدود زندگی باهم اسوار و متحد و هم بست باشند ...

پیروی از این اصل مسلم موجب خواهد گشت که میزان استفاده از نیروی مردم و کسب منافع ازداده های طبیعت در هر ناحیه مخصوصی بیشتر از پیش نشود و رده و رستخیز اکثریت جاهل را تسریع مینماید ...

با تفکر به مقدمه طولانی وقتی که بر مطلب می رویم مشاهده میکنیم که مثلا گردستان که امروز در سه لفظه شده است اگر عموما تحت اداره یک استان در آید هم دولت یک آزادی عمل بیشتر و سهولت کار عین تری برای انعام اصلاحات داده و هم اینکه ارتباط مردم باهم بیشتر می شود و جدائی و تفکیک آنها را محروم از حفظ رسوم دیرین ابرایت خود میکند ...

انکار عمومی کرده ما با این پیشنهاد موافق است و مدعیین جامعه باهم از این نظریه پشتیبانی کافی مینمایند ...

ما البته در موقع خود اگر توجیهی بدرخواست مان شد با در نظر گرفتن حوزه جغرافیائی گردستان نظریات اصلاحی را کاملا می نکاریم و چون حفظ انفس و اصول ملّیت خود که مد درسد ایرانی است حلافتنیم میل داریم که با حدود بی کران افکار پیشرو و مترقی و روشن یک قدم فون الوده مفید و حاصله برای اصلاح مردم تمام نواحی گردستان - سنج - مهاباد - سفز گروس برداخت هوه و روح زخوت و جسود که زایده دوری و عدم ارتباط

خلاصه نطق آقای دکتر مصدق

روز جمعه گذشته آقای دکتر مصدق در مسجد شاه در حضور جبهت ابوهی از اهالی نطق مناسلی راجع با انتخابات ابراد کرده که اینک خلاصه آن را از نظر خوانندگان مهکذوریم :

بعد از وقایع ۹ بهر برور ۱۳۲۰ و سقوط دیکتاتوری زمامدار وقت یعنی دولت مرحوم فروغی مرتکب خطی شده که اگر شده بود مادچار این بحران اجتماعی نمی شدیم و آن این بود که اگر آنچه شکایات که مردم کرده بودند انتخابات دوره ۱۳ را که با اصول دیکتاتوری شده بود تبدیل کرد و مجال ندهد که کلای دوره دیکتاتوری جای خود را بریزد بندگان حقیقی ملت بدهند و اینان بتوانند با پشتیبانی افکار عمومی زمام امور کشور را بدست بگیرند که هم ملت را در مقابل حوادث جنگ و آسیب آن حفظ کنند و هم اصول آزادی را که چندین سال تعطیل شده بود مجددا با حرم و درایت در جامعه جاری کند

مناقشه نهیج که ما از این دو آرزوی ملی محقق نیافتیم : تمام آسیب های جنگ و انواع محرومیت ها و محدودیت ها را حاصل کردیم و بالا نر از همه لیره را که در جنگ بین المللی اول در ایران از ۵۰۰ ریال به ۱۸۰ ریال تنزل یافت در این جنگ به ۱۳۰ ریال خریدیم و از این راه تمام ثمرات فعالیت اقتصادی ملت ایران را که ممکن بود در مقابل شاید جنگ به بهای خوب خریداری شود بشن بیخس از دست دادیم و چون و کلای دوره ۱۳ را ملت انتخاب نکرده بود در انتخابات مجلس چهارم هم نیز اکثریت نصیب کسانی شد که فرجه ان افکار عمومی بودند و بیست آن میرفت که تاثیر نفوذ پارلمانی در انتخابات تا ابد ملت ایران را از آزادی انتخابات و شروطیت با مرکز و بودن و مسایل تبیج افکار است از بین برود ...

ما بدون شك نتیجه فون الساده نیکو و پرا زنده بدست خواهیم آورد وقتی که فورم و تشکیلان اجتماعی مان را روی پایه صحیحی بگذاریم و حوزه بندی کشور را بر حسب حدود و عرف و عادات مردم و تقابلات مردم ساکن آن سرزمین بنماییم زیرا انکاری که در حدود یک محیط نزدیک بهم رده و ترقی نموده است و با اساسا بوجود آمده خیلی بهتر و بیشتر آماده به پذیرش ترقیات میگردد و این خود آنرا شیوع میدهد تا اینکه این دست و قبیله تک تنگ و پاره شده و در هر ناحیه بدون رعایت وضع جغرافیائی و اختلاف روحی مستقر و مستهلک در استان و بخش دیگری بشود ...

اگر گردستان بصورت استان جامی از نواحی کرد نشین مغرب ایران در آید زودتر به ترقیات و ارهاد نرهنگی و اجتماعی میرسد تا اینکه هر شهر و ناحیه آن مربوط به یک نقطه معین باشد و این خود یک بحث شهرین از علوم اجتماعی و روانشناسی را در بر دارد که ما نشانده بدعا بدان اشاره خواهیم کرد و ثابت خواهیم نمود که هر نظریه که خود متکسی بدلائل منطقی و اجتماعی هستیم

بهترین شاعده مدعیان ما این است که هنوز انتخابات شروع نشده اکثریت و کلای آینده را مردم میدانند و معلوم نیست چرا ملت فلک زده ایران باید مضارح گراف انتخاب آنها را متحمل خودی ای کاش همین نتامت میشد مضارح منگفت حرب و حقوق فون الساده بازرسان تمام این بار های سنگین را باید مردم متحمل و با دادن این مضارح طوق بتدیگی را بخرند و بگردن بگذارند ...

هرینه های گراف این حرب از کجا تامین میشود از عوارض و باجهائی که شهرهاری از پیشه دوران میگردد و آن بهه درصحنه ۷

پلم آقای محمد مردوخ آیتا شاه کردستانی

کرد و کردستان شماره اولان

(۷۷)

حکومت شاهزاده ابوالفتح میرزا سالار الدوله

پس از عزل ناصرالملک روز جمعه ۲۵ محرم ۱۳۲۳ شاهزاده ابوالفتح میرزا سالارالدوله پسر مظفردین شاه حاکم کردستان شده روز دوشنبه نهم ربیع الثانی وارد کردستان گردید. اهبان تاملوا: آباد و کسبه و تجار تا دامنه تپه پیر معدن استقبال اورفته هنگام رسیدن پیمان کسبه از توی کالسکه خودش امر میداد و بادست هم اعطای میکرد که بظاک بقیته.

باضرب خنجر کشته بود سراز تن جدا کردند.

از انتشار این تفسیه ولوله دوشهر پیچیده شاه اهالی مرعوب و متزلزل شدند.

بدرجه خوف و دهشت اهالی را گرفته بود که فراش سراغ بناورته بود ببرد بله اطلاق و الحکومه را درست کند همیشه فراش بینا میگوید بیاید شاهزاده تورامبخواد نورآزمین خورده سکنه میکنند.

فردای همان روز پنجبرار تومان پول نقد از ملا باقر نصرالاسلام گرفته. ملا عبدالرزاق برادرش را که شیخ الاسلام بود معزول و ولایت شیخ الاسلامی به او داد.

پس از چند روز مشیر دیوان و مشندرا هم گرفته مدعزول تومانی نقد بتوان چرم از آنها مطالبه نمود با لشکر در هفت هزار تومان خانه یافت.

مشیر دیوان و ملا عبدالرزاق هر دو خانه نشین شده قدغن نمود احدی با آنها مرادو ننگه علی خان پایان را هم (امین تکریم - برادر مجرب الدوله کار گذار) نزد منصور پاشای چاق فرستاد که دختر او را برای شاهزاده خواستگاری نماید و در ضمن هم تمهید بگیرد که هنگام لزوم باتمام قوای جاف بشاهزاده کمک نماید که کردستان در تحت سلطنت شاهزاده مستقل شود هنگام مراجعت علی خان امین تکریمه شیخ عبدالنقی مردوسی و کیسرو بیوک پسر منصور پاشا در شاهزاده آمده در گروس او را ملاقات کردند و در مهلت شاهزاده بستند مراجعت نمودند در دوره شاهزاده بگیر و بیند و برهم و زور و کلاه برداری شدت پیدا کرد اطمینان جانی و مسالی برای احدی باقی نبود از پهلپایه که از مردم میگرفت چندین نفره املاک و آبادی خرید.

دو سه مرتبه در مجالس خصوصی و ضعیات شهروخت و تزلزل اهالی را بشاهزاده گفتم.

مورد توجه قرار نداد و روز بروز تشییقات و فشارات و آراسی افزوده میشد. وهفد رعایت اوضاع حکمرانی شاهزاده حوسبت پیدا کرد شب یازدهم رمضان (۱۳۲۳) محرمانه مشیر دیوان ملاقات اینجاب را تلقاشا کرده ساعت هشت از شب گذشته بانهایت احتیاط بتزل ایشان رفت بطور اختصار بدیم مشیر دیوان تلقاشا مینماید که اینجاب با قاضی اسمیل بطهران با کرمانشاه برویم و ضعیات را برش اولیاء دولت برسانیم که شر شاهزاده از کردستان کشته شود بلاخطه پاره موانع حرکت خود را توانستم نسول بهم ولی گفتم اگر ملا عبدالرزاق را بنواید رواه کرمانشاه کتید حاجی

غززه لیگی ((زبوره))

تکالی آبروی چه من، به روی آبداره و
شکای ز غمی که ستر من، بزللی مشکباز و
چه که می که لای جام، که گریه که بجه پیت لام
به روی تابداره و، بیجاری پر خشاره و
عرق پله که حاله ما که لای باری که دل خشاره و
چنگه که نظره عاره قی که لوت که دیت خواره و
نشاطی من جالی تو برانی من وصالی تو
خیالی من که خالی تو بشود کم مه خشاره و
هزیزه کی جیبی من، نگاره که کتی طیبی من
که حق به روی رئیس من، دهره به سه دو غاره و
ندای غردندی تو، چه من به فوج گر لیده و
پیل و به چلیه و، به نوروی و چناره و
نهره که روز، که من، عجم سیاق و روس خو
نه ناسری که کوره و زوی جیبی لار و خواره و
نار زلفی خنبری که مو ولاتی گامبر
بهر دو بهره و داره و، باوی سه رچاره و
نه من گیانده انوری، فنونی شر و هاشمی
نه توش گیانته سامری، به چاری سحر کاره و

***

این اشعار را آقای زبوره از سلبایه ارسال داشته اند

نفر اخوت چه اعیانی دارد نام شهر که در دست ماست و انگین معلوم نیست که او برای تهران رفته یا از ترس خود و اینکه مامنی رسانیده که او را در حضور مبارک شفاعت کنند حالا بدون جهت چرا خود را دست پاچه کنیم (اگر سوار عقب او برسد در گریزه باو میرسد) شاهزاده از عنوان و کبیل الله که تا قبل بسیر و سکوت شده از تسلیم او صرف نظر مینماید ملا عبدالرزاق فردای همان شب بودیک ظهیری از گریزه حرکت کرده در ظرف هوشیار روز خود را بکرمانشاه رسانده و در منزل آقا عبدالرحیم معتمد پیاده میشود منشاء او ملا علی سلطان الملنا و بعد حاج نصیرالاسلام از بیراهه خودشان و ابیکرمانشاه میرسانند در آنجا اهالی کرمانشاه و زره و تپهائی که منتهی آنجا هسته بشاهزاده گتد و مظلم نموده شاهزاده عین الدوله که صدر اعظم و رئیس الوزراء بود دل خوشی از سالار الدوله نداشت سر بیا تلنگر افکات ظلم و ترتیب از داده روز ۱۱ خوال تلنگر افکاز از شاهزاده رسیده هر چه خواست بآبادن پول نظریه دولت را تغییر بدهد مسکن نشد بالاخره روز یکشنبه ۲۱ شوال حاضر حرکت شده اکثر علماء و اعیان شهر را بقریه فرادان ممکن اینامی خود دعوت نموده در عسارت فرادان اداره امور شهر را به شاهزاده مظفردین الدوله و بین السلطنه و کاتبی الدوله گروس و کبیل الله و اگزار نبود که هر روز در دار الحکومه جمع شده با مورد ولایتی رسیده گی کتید و خود رده داد که ده روزه مراجعت خواهد نمود آقا سید ابی طالب سرفروش کرد قربان سواتات پیر غلام را فراموش نظر مایه گفت پیر مرد چه میخوانی بران پیام عرض کرد خود حضرت اندس را میخوانی اگر مسکن نه زود تر مراجعت بفرماید فراز اخیر مانده تیر بقلب شاهزاده فرو رفته اثر خود را بخشیده از عوم شجاعان نظی کرده سوار رده مردم شهر مراجعت کردند روز ۲ ذی قعدة تلنگر افکاز حکومت شاهزاده جلال الدوله رسیده

نصیرالاسلام را هم اطمینان دارم حاضر رفتن خواهد شد. منتم برای صورت تلنگر انهای عمومی و خصوص حاضر با آنها عید هم جدا گراموم پیدا کرد خودم نیز حرکت خواهم کرد.

مشیر دیوان حاضر کردن ملا عبدالرزاق را بین و قاضی اسمیل و اگزار نمود و شب بدمن و قاضی با اینکه هوا خیلی سرد بود برف هم پشت می بارید ساعت هشت از شب رفته از بیراهه خود ما را متعاقبا بتزل ملا عبدالرزاق رسانیدیم پس از مبارک افکار و بعدا کرات او را برای حرکت حاضر کردیم فقط برای خرج مسافرت معطل بود قرار دادیم که مشیر دیوان دو پست تومان وجه نقد هزار تومان هم برات کرمانشاه برای او بفرستد پس از خانه پول و قرار ها بلنثه شده روی همه بگر و ابوسیدیم باو هم گفتم که این آخرین ملاقات با شما است زیرا مسکن است که دیگر ما نتوانیم اینجا بمانیم قاضی از پشت در - الاحسان و من از راه در خانه میابراه مراجعت کردیم بالاخره مشیر دیوان سکله وسایل حرکت و برای مشارالیه تهیه نموده شب ۲۸ رمضان با حالت کسالت یادوسته فراز آدمهای خود حرکت کردند ساعت سه از شب گذشته بقریه گریزه که میرسد از شدت سرما گسالت مزاج در هانجا پیاده شده شب وارد آنجا مینماید فردا بودیک ظهیری شبر رفتن شیخ الاسلام به سارالدوله میرسد قورا و کبیل الله و مجرب الدوله و حاج ملا باقر شیخ الاسلام را اختصار میکنند و پس از اوقات تلغیهای زیاد و دشنام به ملا عبدالرزاق میگوید سر بیا پاه سوار عقب او برود و در هرجا که باو میرسد گفت پست او را ببرد و دهنه و کبیل الله میگوید که سرفب حرکت کرده ترسو بیم گرفتاری هم داشته حالا قطعاً باو میدان است یادو کرمانشاه و از دسترس سوار خارج شده است، اگر هودت او لازم است کرمانشاه و میدان تلنگر افکاز نماند او را هودت دهنه، اگر نه رفتن یک

بیانات آقای نخست وزیر

بقیه از صفحه ۱

اینکه موجب این تحول اجتنابی بر روی پایه منزلت و غیر ثابت انقلاب و مرجع و مرجع اجتنابی می ریزی کرده . همین منظور و به پیروی از این یکتا و اراده ملی بود که در ضمن گرفتاری های طاقت فرسای سلطنتی برنامه وسیع اساسی برای اصلاحات اجتنابی و اقتصادی تهیه شده و مقدمات ملی همه آن بتدریج ولی بطور اطمینان پیشی فراهم می گردد .

توابع اقتصادی سلطنتی که موقوف الاجرا مانده بوقع اجرا خواهند رسید و نظارت کامل دولتی در تمام بخشون اقتصادی و مخصوصاً اجرای کامل مقرراتی که لازم باشد برقرار خواهد شد . و جای هیبه و تردید نخواهد ماند که اقتصادیات ملی بفتح اکثریت توده های معتمد بکار خواهد افتاد .

از تحولات اجتنابی چند سال اخیر مسئله که از همه مهمتر است پیدایش مسائل اجتنابی مربوط به کار و کارگر و کارفرما میباشد . این مسئله بزرگ مورد توجه مخصوص قرار قانون لازم و آئین نامه های مربوطه تهیه و پسر حله اجرا در آمده است . تشکیلات کارگری طبق قوانین حمایت خواهد شد و خدمات اجتنابی کارگران بنوعی و اکمل و البته تا حدیکه متناسب بسایه اقتصادی جامعه باشد بتدریج ولی مطمئناً صورت خواهد گرفت و لسی اجرائی شسته این خدمات اجتنابی شروع شده و در مریضخانه بزرگ یکسی هفتاد تخت خوابی در هاهی مخصوص کارگران انتخاب شده است و ساختمان کوبهای کارگری بزرگ در مرکز منتهی بزودی شروع خواهد شد .

برای اینکه بشود یک تحول بزرگ اجتنابی را از راه تکامل در سلطنت به وجود آورد و کار بیکترن رادر عرض چند سال ایجاب داد و ضمانت ملی و برای تامین یک مقام اجتنابی و سیاسی که درخور نیاز است و سابقه تاریخی ملت ایران باشد بکار انداخت تهیه و قبول یک طبقه ملی لازم و واجب بود و از اینرو برنامه هفت ساله در این چند ماه تهیه شده است که مقدمات اولیه اجرای آن بطور رضایت پیشی در دست اقدام است .

اطمینان دارم که ملت ایران باین مطابق تلخ توجیه کامل کرده و اطمینان را از روی کاری که انجام داده اند و نتیجه که برای سلطنت از کار خود گرفته قضاوت خواهند نمود و بین کار مثبت و صل ایجاب شده و انراض هوای بی پایه فرق کلی قابل خواهند شد و متذکر خواهند کرد که هر گاری را باید با رعایت مقتضیات همان روز انجام قضاوت نمود

صل مثبت در هر موقع و در هر جا که انجام شود بخودی خود ایجاب و فرض و حسادت میکند و هر قدر آن صل مثبت بزرگتر باشد فرض و حسادت ناشی از آن بهمان تناسب بزرگتر خواهد بود

انتخاب در یازده ماه گذشته در غیر عادی ترین ایام تاریخ سلطنت دارای سنگین ترین مسئولیت ممکنه بوده ام و از پار مسئولیت سنگین سلطنتی خانه خالی نکردم . ضرر لازم و معیض طوفانی است و من از این محیط طوفانی و وحشیانه ملی و وجدانی که فرار کردم و نه معنی شدم حتی در حدیبد ترین اوقات کسالت و ناتوانی بار سنگین مسئولیت را بر زمین نگذاشتم .

هر موانع غیر عادی و فوق العاده که بیم خطر استقلال و تمامیت سلطنت می رود و وظیفه شناسی ایجاب میکند که شخص با نهایت رهاخت و ثروت قلب حتی بر خلاف انتظار جماعت قدم بردارد و از خود رها گیری و تنقید بپیراستد .

امروز که بعد از خطر مرتب شده است دیده میشود اشخاصی که معیض را روی بی فکری خود آشفته و طوفانی کرده و خود از ترس محیط فراری و مطنی شده بودند زبان بپورده گیری گشوده و در این موقع آرامش که در ایجاب آن کوچکترین سخی و ادعایی نداشته و ندارد قانون گذار و عدالت خواهد شد و به حال خود تنها بقاش می رود .

انتخاب برای خدمت خودم هیچگونه ادعایی قابل نیستم فقط متقدم که سی کرده ام وظیفه ملی و وجدانی خود را با استظهار کامل و پیروی از بیات ذات شاهان ایجاب دهم

من در سخاوت نهایی ایران تردیدی ندارم و بین دارم که دوره هوام فریبی سبزی شده و منفی بافی های اشخاص من بد نیستی تواند سرمایه سیاسی واقع شود برای استعمار ملت ایران باری بگردن خاتمه مذکر میشود که تعصبات در نهایت آزادی در جریان است و آنچه در این مورد بر خلاف ادعا خود فرض محض است برای اینکه امروز بیش از هر دوره دیگری دستجات و احزاب مختلف مشغول نهایت انتخابانی شده اند و بهروجه تطبیق و فشاری وارد شده و نخواهد شد و مطمئناً که ملت ایران نیز آزادانه بزرگترین وظیفه ملی خود را انجام خواهد داد و از آن جهت کاروان و اتنی خود که در موقع بحران و خطر قبول مسئولیت دودانه هلا نشوین و تقدیر خواهد نمود

آقای نخست وزیر پس از اشاره باینکه انتهابات آزاد خواهد بود و به احزاب میتوانست با نهایت بردا زنده گفتند

شنا لازم میدانم هوطنان عزیز را متذکر شایم که از فرار مسوم اعالی معتمد تهران دو نظر گرفته اند این جانب را بسبب نایبندگی دوره پانزدهم انتخاب نمایند یا اینکه از این حسن ظن و قدرهائی نهایت تشکر را دارم لیکن چون با ست ریاست دولت و مشاغل مهسی که دارم نمی توانم با تمام وظایف و نایبندگی موقف شوم و بر فرض انتخاب شدن نیز ناچار از نایبندگی استفا

پیام آقای شیخ محمد صدیق مجتهدی کوهستانی

هکر خدا که هر چه طلب کردم از خدا بر منتهای مطلب خود کاسران شدم بهیچ است اغلب هم میبمان عزیز صوم هشتره های محترم از دور و نزدیک هرایش و مواظف شغالی و کتبی شنیده و دیده و شیره گفتار از اذات مند خود را هشره های محترم تا کتون چیده و به نتیجه بنگالکی واخوت و آسایش و امنیت و لذت نفوذ دولت و قدرت و عظمت سلطنت رسیده و در این دوره انقلاب و امتحان (لیبو کم ایکم احسن هلا) عزم اهالی متلذذ و اطراف آن اهم از عشار باونا و سایر طایفه مندان کرد زبان شهری و فصیحی و بخشی و دهاتی که کردستان جنوبی را تشکیل داده خود را در وفاداری با دولت و نگهداری رشتت محبت و اخوت منبون نه است و هواره مفهوم خبر شیرین اثر (نعمتان منبون لیهما کثیر من الناس الصلحه و الايمان) در نظر داشته و خود اینجاب بزیغاد آیه شریفه (و ان لیس للانسان الا ماسی) مقتدرم که از لذات نتیجه گرفت مقنی السرام گزنت و اینک مطابق خبر آیه مبارکه (و ان سیه سوف یری) قصد تبریک اتحاد صوم هم میبمان کرد و

تکه و عرب و فارس زبان بلکه اتحاد صوم سلطان و اهل جهان بمر کور سیه و شاد باش و رفع عائله نفاق و شقاق و استحکام رفته بر ادوی و اتقان در پیشگاه اندس علی حضرت شاهنشاه محبوب که مدتها بقل آیه (اطیوا الله و اطیوا الرسول و اولوالامر منکم) مطاع محض و بر هر فردی اطلاع او امر ملوکانه اش فرض است و در معشر رئیس معتمد دولت و یگانگی معاقد در راه آسایش و امنیت و سایر برررگان ارکان و کارکنان سلطنت از طرف صوم اهالی کرده ستان تقدیم میدارد و شنا استعدای معتمد توجه ایشان را بوشا داری و بیات قدم و مبین بر شش صوم کردستان را داشته که در مقابل خدمات و قبول زحمت ایشان و مسائل راضی و آسایش همگی را فراهم فرمایند و شنا یکی از هشره های محترم و سید که مدنیست طبق ماده ۵ حکومت نظامی بازداشت گردیده آزاد هود در خانه از خداوند مثال استحکام رشتت محبت و دوام پایه سببیت در بین صوم هم میبمان در زیر سایه و تحت عنایت شاهنشاه محبوب استعدا میبایم

محمد صدیق مجتهدی کوهستانی

روزنامه دادار بزودی منتشر میشود

تودیع چون صبح روز سه شنبه ۲۴ دیماه جاری بمنتخوب اداست مطالبات و تکمیل تحقیقات خود از طهران با آمریکا عزیمت خواهم کرد ضمن تبعید به مراتب ارادت خود بدین وسیله از صوم هوطنان عزیز کوهستان معتمد استادان بزرگوار و افراد قابل خویش خدا حافظی نموده موقفیت صوم را در راه خدمت بهیچ از خداوند تو امان خواستارم .

شنا از قواست معتمدی که برخلاف کمایل قلبی خود بواسطه ضیق وقت حضوراً موافق برض تودیع شدم بوش میوام .

فریدون مشند زبیری لبانیه سقوق

آنگلی

برای مشترکین محترم سقز از مشترکین محترم سقز چه آناهیکه مستقیماً روزنامه در یافت میدارند و چه آناهیکه روزنامه هایشان و انابندگی کوهستان در سقز تحویل میدهند تقاضا میشود برای برداشت وجه اشتراک به نایبندگی روزنامه در سقز آقای کلاهی مراجعه فرموده نبوش اشتراک خود را تحویل گیرند .

چون نایبندگی های ما در هشره ستانها باید تا اول اسفندماه حساب و سولی های وجه اشتراک را به اداره روزنامه اطلاع دهند از مشترکین محترم تقاضا میشود در مراجعه و برداشت وجه اشتراک تسریع فرمایند .

برای مشترکین محترم سقز هدهای از مشترکین محترم دوستر و کلیاتی وجه اشتراک خود را هنوز ارسال نداشته اند برای سهولت ارسال وجه آناهان میتوانند به نایبندگی کوهستان در سقز « آقای دهشور » مراجعه فرموده وجه اشتراک را برداشت و تبش رسمی در یافت فرمایند .

خواهم دادینا بر این تقاضا دارم این جانب را از این ست مساف داده و آراه خود را بیورد هدر ندهند و باین داشته باشند که ریاست دولت بهتر می تواند بقدیم خدمات ملی و انجام آمال و منویات هوطنان عزیز مشغول و موقف باشم .

